

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету управління,
адміністрування та туризму
Свєтєлї РУДНІЧЕНКО

(підпис)
01.09.2025

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зовнішньоекономічна діяльність у професійній сфері

Назва дисципліни

Галузь знань 07 – Управління та адміністрування

Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Рівень вищої освіти – Перший бакалаврський

Освітньо-професійна програма – Управління торговельним бізнесом і комерційна логістика

Мова навчання – українська

Шифр дисципліни – ОПП.10

Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС,

Статус дисципліни: обов'язкова (дисципліна професійної підготовки)

Факультет – Управління, адміністрування та туризму

Кафедра – Економічної теорії, підприємництва та торгівлі

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, в т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	4	7	5	150	50	32	-	18		100	-	-	-	+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Управління торговельним бізнесом і комерційна логістика» за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Програма складена

Підпис автора

канд. екон. наук, с.н.с., доц. Тетяна РУДА

Ступінь, вчене звання, ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Схвалена на засіданні кафедри Економічної теорії, підприємництва та торгівлі

(назва кафедри)

Протокол від 29.08 2025 р. № 1.

Зав. кафедри

Підпис

Лариса ЛЮБОХИНЕЦЬ

ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету Управління, адміністрування та туризму

Голова вченої ради факультету

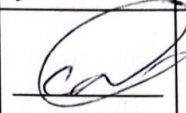
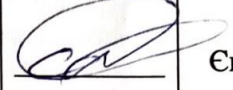
Підпис

Свєтєлї РУДНІЧЕНКО

ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2025

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ініціали, прізвище
Завідувач кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі док. екон. наук, проф.	Факультет управління, адміністрування та туризму		Лариса ЛЮБОХИНЕЦЬ
Гарант освітньо-професійної програми, канд. екон. наук, доц.	Факультет управління, адміністрування та туризму		Сергій ДРАЖНИЦЯ
Декан	Факультет управління, адміністрування та туризму		Євгеній РУДНІЧЕНКО

З ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Зовнішньоекономічна діяльність у професійній сфері» є однією із дисциплін професійної підготовки і займає важливе місце у підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, очної (денної) (далі – денної) форми здобуття вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньо-професійною програмою «Управління торговельним бізнесом і комерційна логістика».

Пререквізити – Менеджмент, Комерційне товарознавство продовольчих та непродовольчих товарів, Комерційне товарознавство пакувальних матеріалів і тари. Маркетинг.

Кореквізити - Атестаційний екзамєн, Виробнича практика.

Відповідно до освітньої програми «Управління торговельним бізнесом і комерційна логістика» дисципліна має забезпечити:

- **компетентності**: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (ІК); здатність виявляти ініціативу та підприємливість; здатність діяти відповідально та свідомо (ЗК.06); здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур (ФК.02); здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур (ФК.07); здатність формувати і здійснювати ефективну закупівельно-збутову та транспортно-експедиційну діяльність (ФК.12); здатність удосконалювати організацію та управління торговельним бізнесом та комерційною логістикою (ФК.14).

- **програмні результати навчання**: використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях (ПРН.03); володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур (ПРН.14); вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких торговельних та біржових структур розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів (ПРН.19); організовувати бізнес-процеси у сфері торгівлі та комерційної логістики; володіти методами та інструментарієм управління і оптимізації торговельного бізнесу та комерційної логістики (ПРН.23).

Мета дисципліни. Отримання студентами системних знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємства, а також набуття навичок їх практичного використання.

Предмет дисципліни. Сукупність господарських, економічних, правових, фінансових відносин у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Завдання дисципліни. Ознайомлення студентів із сутністю та особливостями зовнішньоекономічної діяльності підприємства, цілей, мотивів і передумов її виникнення, правового та економічного середовища розвитку; вивчення видів та форм ЗЕД підприємства; дослідження методів та інструментів регулювання зовнішньоекономічної діяльності; усвідомлення економічної природи та видів комерційних операцій на зовнішніх ринках; вивчення структури, змісту та принципів укладання зовнішньоекономічних договорів (контрактів); проведення аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства, визначення її ефективності.

Результати навчання. Студент *повинен уміти* використовувати отримані знання з метою здійснення зовнішньоекономічної діяльності, *набути навиків* критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях; *володіти* методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо організації та здійснення зовнішньоекономічної

діяльності; **вміти** вирішувати професійні завдання з організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур; **бути здатним** вирішувати проблемні аспекти, що пов'язані із здійсненням зовнішньоекономічної діяльності з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів; **організовувати** бізнес-процеси у сфері зовнішньоекономічної діяльності; **демонструвати** здатність формувати і здійснювати ефективну закупівельно-збутову та транспортно-експедиційну діяльність в контексті здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

4 СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ ДИСЦИПЛІНИ

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:		
	Денна форма		
	Лекції	Практичні заняття	СРС
	Сьомий семестр		
Тема 1. Сутність та особливості зовнішньоекономічної діяльності	2	2	7
Тема 2. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності	2	2	7
Тема 3. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	2	2	8
Тема 4. Нетарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності, їх класифікація і характеристика	2		7
Тема 5. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки	2	2	7
Тема 6. Зустрічна торгівля: поняття та її основні види	2		7
Тема 7. Сутність та характеристика зовнішньоекономічного договору	2	2	7
Тема 8. Тактика і стратегія проведення переговорів при укладанні зовнішньоекономічної угоди	2		7
Тема 9. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	2	2	7
Тема 10. Інвестиції у зовнішньоекономічній діяльності	4	2	7
Тема 11. Міжнародні розрахунки та кредити	2		7
Тема 12. Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності підприємства	2	2	7
Тема 13. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності	2		7
Тема 14. Ефективність зовнішньоекономічної діяльності	4	2	8
Разом за семестр	32	18	100

5 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1 Зміст лекційного матеріалу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Сутність та особливості зовнішньоекономічної діяльності. Поняття зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти та об'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Основні напрямки здійснення зовнішньоекономічних операцій. . Фактори, що впливають на організацію ЗЕД підприємства. Принципи зовнішньоекономічної діяльності. Літ.: [1-3, 6, с. 12-19, 7]	2
2	Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Сутність та особливості формування зовнішньоекономічної політики держави. Сучасні концептуальні підходи до формування зовнішньоекономічної політики України в контексті реалізації національних економічних інтересів. Основні етапи розвитку ЗЕД в Україні. Характеристика основних груп показників розвитку зовнішньоекономічного сектора країни. Літ.: [1-3, 5, с. 18-23, 7]	2
3	Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Сутність та принципи митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Митний тариф. Види і ставки мита, його функції. Основні митні процедури і порядок їх здійснення. Літ.: [1-5, 6, с. 24-32, 7]	2
4	Нетарифні методи регулювання ЗЕД, їх класифікація і характеристика. Сутність нетарифних методів регулювання. Методи кількісних обмежень. Методи прихованого протекціонізму. Методи стимулювання експорту (фінансові методи). Літ.: [1-3, 4, с. 42-48, 7]	2
5	Форми виходу підприємств на зовнішні ринки. Пошук партнерів при здійсненні зовнішньоекономічних операцій. Проведення переговорів та укладання угод з іноземним партнером. Літ.: [1-4, 5, с. 28-30, 7]	2
6	Зустрічна торгівля: поняття та її основні види. Сутність зустрічної торгівлі. Характеристика основних видів зовнішньої торгівлі. Літ.: [1-3, 4, с. 20-25, 5]	2
7	Сутність та характеристика зовнішньоекономічного договору. Поняття та класифікація договорів ЗЕД. Характеристика основних форм договору ЗЕД. Умови договору ЗЕД та особливості його укладання. Літ.: [1-4, 6, с. 48-50, 7]	2
8	Тактика і стратегія проведення переговорів при укладанні зовнішньоекономічної угоди. Сутність переговорного процесу при укладанні зовнішньоекономічної угоди. Тактика і стратегія переговорів. Літ.: [1-3, 5, с. 50-54, 7]	2
9	Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Сутність валютного регулювання. Поняття валютних цінностей та валютних операцій. Рівні валютного регулювання. Організація торгівлі іноземною валютою в Україні та специфіка розрахунків за експортно-імпортними операціями. Літ.: [1-3, 5, с. 25-28, 7]	2
10	Інвестиції у зовнішньоекономічній діяльності. Сутність іноземних інвестицій та основні їх типи. Основні теорії міжнародного інвестування. Прямі іноземні інвестиції та їх форми. Літ.: [1-3, 6, с. 42-48, 7]	2
11	Інвестиції у зовнішньоекономічній діяльності. Фактори, що впливають на прямі іноземні інвестиції. Законодавче регулювання інвестиційної діяльності в Україні. Літ.: [1-3, 6, с. 42-48, 7]	2

12	Міжнародні розрахунки та кредити. Механізм ціноутворення на світовому ринку. Сутність міжнародних розрахунків та їх основні форми. Характеристика міжнародного комерційного кредиту, його основні форми та види. Літ.: [1-6, 7, с. 40-48]	2
13	Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Система оподаткування ЗЕД в Україні та її основні принципи. Порядок відшкодування ПДВ під час здійснення експортних операцій. Офшорні та оншорні юрисдикції та особливості функціонування офшорного банківського сектора. Літ.: [1-3, 5, с. 46-48, 6-7]	2
14	Ризики у зовнішньоекономічній діяльності. Класифікація ризиків зовнішньоекономічної діяльності. Можливі напрями мінімізації ризиків ЗЕД. Сутність страхування у ЗЕД підприємства. Літ.: [1-4, 6, с. 36-38, 6]	2
15	Ефективність зовнішньоекономічної діяльності. Ефективність ЗЕД і показники, що її характеризують. Методичні підходи до оцінювання ефективності ЗЕД. Літ.: [1-3, 5, с. 55-58, 7]	2
16	Ефективність зовнішньоекономічної діяльності. Особливості визначення ефективності експортно-імпортних операцій. Оцінювання результативності управління зовнішньоекономічною діяльністю на основі цільових показників. Літ.: [1-3, 5, с. 55-58, 7]	2
Разом за семестр:		32

5.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів *денної* форми навчання курсу

Номер п/п	Тема (зміст) практичного заняття	Кількість годин
1	Сутність та особливості зовнішньоекономічної діяльності. Поняття зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти та об'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Основні напрями здійснення зовнішньоекономічних операцій. Фактори, що впливають на організацію ЗЕД підприємства. Принципи зовнішньоекономічної діяльності. Літ.: [1-3, 6, с. 12-19, 7]	2
2	Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Сутність та особливості формування зовнішньоекономічної політики держави. Сучасні концептуальні підходи до формування зовнішньоекономічної політики України в контексті реалізації національних економічних інтересів. Основні етапи розвитку ЗЕД в Україні. Характеристика основних груп показників розвитку зовнішньоекономічного сектора країни. Літ.: [1-3, 5, с. 18-23, 7]	2
3	Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Сутність та принципи митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Митний тариф. Види і ставки мита, його функції. Основні митні процедури і порядок їх здійснення. Літ.: [1-5, 6, с. 24-32, 7]	2
4	Нетарифні методи регулювання ЗЕД, їх класифікація і характеристика. Сутність нетарифних методів регулювання. Методи кількісних обмежень. Методи прихованого протекціонізму. Методи стимулювання експорту (фінансові методи). Літ.: [1-3, 4, с. 42-48, 7]	

5	Форми виходу підприємств на зовнішні ринки. Пошук партнерів при здійсненні зовнішньоекономічних операцій. Проведення переговорів та укладання угод з іноземним партнером. Літ.: [1-4, 5, с. 28-30, 7]	2
6	Зустрічна торгівля: поняття та її основні види. Сутність зустрічної торгівлі. Характеристика основних видів зовнішньої торгівлі. Літ.: [1-3, 4, с. 20-25, 5]	
7	Сутність та характеристика зовнішньоекономічного договору. Поняття та класифікація договорів ЗЕД. Характеристика основних форм договору ЗЕД. Умови договору ЗЕД та особливості його укладання. Літ.: [1-4, 6, с. 48-50, 7]	2
8	Тактика і стратегія проведення переговорів при укладанні зовнішньоекономічної угоди. Сутність переговорного процесу при укладанні зовнішньоекономічної угоди. Тактика і стратегія переговорів. Літ.: [1-3, 5, с. 50-54, 7]	
9	Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Сутність валютного регулювання. Поняття валютних цінностей та валютних операцій. Рівні валютного регулювання. Організація торгівлі іноземною валютою в Україні та специфіка розрахунків за експортно-імпортними операціями. Літ.: [1-3, 5, с. 25-28, 7]	2
10	Інвестиції у зовнішньоекономічній діяльності. Сутність іноземних інвестицій та основні їх типи. Основні теорії міжнародного інвестування. Прямі іноземні інвестиції та їх форми. Фактори, що впливають на прямі іноземні інвестиції. Законодавче регулювання інвестиційної діяльності в Україні. Літ.: [1-3, 6, с. 42-48, 7]	2
11	Міжнародні розрахунки та кредити. Механізм ціноутворення на світовому ринку. Сутність міжнародних розрахунків та їх основні форми. Характеристика міжнародного комерційного кредиту, його основні форми та види. Літ.: [1-6, 7, с. 40-48]	
12	Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Система оподаткування ЗЕД в Україні та її основні принципи. Порядок відшкодування ПДВ під час здійснення експортних операцій. Офшорні та оншорні юрисдикції та особливості функціонування офшорного банківського сектора. Літ.: [1-3, 5, с. 46-48, 6-7]	2
13	Ризики у зовнішньоекономічній діяльності. Класифікація ризиків зовнішньоекономічної діяльності. Можливі напрями мінімізації ризиків ЗЕД. Сутність страхування у ЗЕД підприємства. Літ.: [1-4, 6, с. 36-38, 6]	
14	Ефективність зовнішньоекономічної діяльності. Ефективність ЗЕД і показники, що її характеризують. Методичні підходи до оцінювання ефективності ЗЕД. Особливості визначення ефективності експортно-імпортних операцій. Оцінювання результативності управління зовнішньоекономічною діяльністю на основі цільових показників. Літ.: [1-3, 5, с. 55-58, 7]	2
Разом:		18

5.3 Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів усіх форм навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, виконанні індивідуальних завдань, у тому числі наукової публікації (для студентів денної форми здобуття освіти), тестування з теоретичного матеріалу тощо.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	7
2	Тема 2 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	7
3	Тема 3 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	7
4	Тема 4 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	8
5	Тема 5 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	7
6	Тема 6 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті. Підготовка до тестування за темами 1-6.	7
7	Тема 7 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	7
8	Тема 8 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	7
9	Тема 9 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	7
10	Тема 9 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	
11	Тема 10 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	7
12	Тема 10 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	
13	Тема 11 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	7
14	Тема 12 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	7
15	Тема 13 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	7
16	Тема 14 Підготовка до виступу на практичному занятті. Підготовка до виступу на практичному занятті.	8
17	Тема 14 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті. Підготовка до тестового контролю з тем 7-14.	
Разом за семестр		100

На самостійне опрацювання студентам виноситься підготовка наукової публікації, рефератів, доповідей за результатами отриманих знань під час вивчення дисципліни, результати інформальної або неформальної освіти з отриманням сертифікату про проходження курсу, що за тематикою відповідає освітній компоненті. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснює викладач згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

6 ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (з використанням тренінгів, практикумів, презентацій), самостійна робота (індивідуальні завдання; реферат) і мають за мету – оволодіння здобувачами спеціальною термінологією і набуття ними практичних навичок в межах їх професійної діяльності.

7 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування на практичному занятті;
- захист презентацій з теми лекцій;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу з теми;
- презентація індивідуальних завдань як результату самостійної роботи.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контролю, який проводиться з усього матеріалу дисципліни за білетами, попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, не допускається до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8 ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті, брати участь у дискусіях, інтерактивних вправах, вирішенні проблемних питань за допомогою кейс-методу).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання домашнього завдання.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат,

використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, яка сприяє формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

9 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У СЕМЕСТРІ

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем з кожного виду навчальної роботи (робота) і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна робота може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної кожному виду навчальної роботи.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених цією Робочою програмою, здобувач денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни, підсумковим контролем для якої є іспит, може набрати до 60 балів. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю 9.1), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Таблиця 9.1 – Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти впродовж семестру

Аудиторна робота								Контрольні заходи		Самостійна робота	Семестро-вий контроль	Разом
Практичні заняття (мінімум – 8 контрольних точок)								Тестовий контроль:			Іспит	Сума балів
1	2	3	4	5	6	7	8-9	T*1-7	T8-14			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)												
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	6-10	24-40	60-100**
24-40								6-10		6-10	24-40	

Примітка: T* – тема навчальної дисципліни;

**За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений

викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці 9.8.

Оцінювання результатів навчання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при виконанні завдань практичного спрямування, результати виконання самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями (табл.9.2)

Таблиця 9.2 – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань, вміє аналізувати помилки та виправляти їх. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>помилки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекидає їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

Результати самостійної роботи здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці 9.4 критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 6 балів, максимальний – 10 балів). При підготовці тез доповідей або ж безпосередньої участі у комунікативному заході, здобувач вищої освіти отримує максимальний бал (10) за його виконання.

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з двох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 25 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 5.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 3 до 5 балів:

Таблиця 9.3– Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–13	14–16	17–22	23–25
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	3	4	5

На тестування відводиться 30 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в онлайн режимі у Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль з дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Складання іспиту відбувається за попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри білетами. Відповідно до цього в екзаменаційному білеті пропонується поєднання питань як теоретичного (в т.ч. у тестовій формі), так і практичного характеру.

Таблиця 9.4– Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів денної форми здобуття освіти (40 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	8	12	15
Теоретичне питання № 2	8	12	15
Теоретичне питання №3	8	9	10
Разом:	24	25-39	40

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Таблиця 9.5 – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного та підсумкового контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній здобувачем вищої освіти сумі балів відповідно до таблиці 9.5.

10 ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Зовнішньоекономічна діяльність в Україні. Поняття, види, суб'єкти.
2. Принципи зовнішньоекономічної діяльності.
3. Особливості здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
4. Характеристика системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
5. Система державного регулювання ЗЕД в Україні.
6. Система органів ЗЕД та функції державних органів в сфері регулювання ЗЕД.
7. Недержавні органи регулювання ЗЕД та їх функції.
8. Поняття та види зовнішньоекономічної політики країни. Складові, цілі та принципи.
9. Етапи міжнародної економічної інтеграції та їх характеристика.
10. Система методів державного регулювання ЗЕД та класифікація інструментів торгової політики.
11. Суть та принципи митного регулювання ЗЕД в Україні.
12. Сутність, функції та різновиди мита.
13. Поняття, механізм застосування та способи побудови митного тарифу.
14. Характеристика Митного тарифу України.
15. Митна вартість товару. Методи визначення митної вартості.
16. Країна походження товару та характеристика процедури його визначення.
- Сертифікат походження на товари за національним законодавством.
17. МД, її структура та процедурні моменти щодо оформлення.
18. Суть та класифікація нетарифних методів регулювання ЗЕД.
19. Характеристика процесу квотування: поняття та класифікація квот.
20. Характеристика системи ліцензування: поняття, види та механізми розподілу ліцензій.
21. Характеристика процедурних моментів процесу видачі та відмови у ліцензіях.
- Структура заявки на отримання зовнішньоекономічної ліцензії. Автоматичне та неавтоматичне ліцензування.
22. Характеристика системи «добровільного» обмеження експорту.
23. Характеристика технічного регулювання зовнішньої торгівлі. Угода ГАТТ/СОТ з технічних бар'єрів.
24. Внутрішні податки і збори та їх характеристика.
25. Характеристика політики в рамках державних закупівель.
26. Характеристика фінансових інструментів торгової політики.
27. Міжнародна комерційна діяльність. Суть поняття «зовнішньоторговельна угода» та основні види зовнішньоторговельних угод.
28. Експортні, імпорتنі та реекспортні, реімпорتنі операції.
29. Поняття міжнародних зустрічних операцій. Міжнародна класифікація зустрічних угод.
30. Товарообмінні і компенсаційні угоди на безвалютній основі. Основні види та особливості укладення.
31. Компенсаційні угоди на комерційній основі. Основні види та особливості укладення.
32. Компенсаційні угоди на основі договорів про виробничу співпрацю. Основні види та особливості укладення.
33. Основні угоди з надання виробничо-технічних послуг.
34. Зовнішньоторговельні угоди з купівлі-продажу об'єктів інтелектуальної власності (угоди з торгівлі результатами науково-технічних досліджень; угоди з торгівлі об'єктами авторського права).
35. Роль та значення торгового посередництва в зовнішній торгівлі.

36. Торгово-посередницькі операції. Мета, переваги та недоліки залучення посередників.
37. Суб'єкти торгово-посередницьких операцій та функції, які вони виконують.
38. Види торгово-посередницьких операцій та особливості їх здійснення.
39. Особливості вибору посередників в зовнішній торгівлі.
40. Розрахунок і форми винагороди посередника.
41. Особливості структури і змісту основних видів посередницьких угод
42. Економічна суть міжнародного обміну науково-технічними знаннями. Види переданої технології та їх характеристика.
43. Міжнародні ліцензійні операції. Види міжнародних операцій з торгівлі науково-технічними знаннями та їх характеристика
44. Поняття ліцензії та основні відмінності ліцензійних операцій від операцій купівлі-продажу товарів.
45. Переваги та недоліки для сторін ліцензійної угоди (для ліцензіара та ліцензіата).
46. Основні умови міжнародної ліцензійної угоди (структура та зміст).
47. Основні види ліцензійних угод та форми ліцензійної винагороди
48. Орендні операції в зовнішньоекономічній діяльності. Види та об'єкти оренди в міжнародній комерційній практиці
49. Умови міжнародного орендного договору та обов'язки сторін
50. Суть міжнародних лізингових операцій та основні відмінності лізингу від звичайних орендних операцій. Види міжнародних лізингових операцій
51. Умови міжнародного лізингового договору та обов'язки сторін
52. Лізингові угоди у зовнішньоекономічних відносинах
53. Правові аспекти зовнішньоторговельного договору купівлі-продажу
54. Структура і зміст зовнішньоторговельного договору купівлі-продажу
55. Типові контракти в міжнародній торгівлі

11 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний процес з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність у професійній сфері» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри підготовлені і видані такі роботи:

1. Зовнішньоекономічна діяльність у професійній сфері: методичні рекомендації та настанови до вивчення дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Т. В. Руда – Хмельницький : ХНУ, 2025. – 50 с.
2. Руда Т.В. Зовнішньоекономічна діяльність у професійній сфері: лекційний матеріал для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». URL: <https://msn.khmnpu.edu.ua/course/view.php?id=8370>.
3. Роздаткові матеріали: рекомендації та зразки щодо оформлення тез доповідей, наукових статей, супровідних документів до наукових публікацій, бібліографічних джерел.

12 МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проектор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальновживаних програм і операційних систем.

13 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник. 5-те вид., перероб. та допов. ; Університет ДФС України. – Ірпінь : 2019. 410 с.
2. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Зовнішньоекономічна діяльність-3.: навч. посібн. К. : Центр учбової літератури, 2018. 356 с.
3. Діброва Л.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посібник К.: ЦП «Компринт», 2016. 522 с.
4. Козак Ю. Г., Савельєв Є. В. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / [та інш.] – 6-е вид., перероб. Київ: ЦУЛ, 2019. 292 с.
5. Козак Ю.Г., Сукач О.О., Бурлаченко Д.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства.: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2020. 268 с.
6. Тюріна Н.М., Карвацька Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 408 с.
7. Хрупович С. Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навчальний посібник. Тернопіль : ТНТУ, 2017. 137 с.

Додаткова

1. Єрмаченко В. Є. Облік і техніка зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. [для вищ. навч. закл.]. Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : ІНЖЕК, 2010. 479 с.
2. Козак В. Г., Токарева Т. О., Богатирьов І. І., Грицак Н. Ю. Облік зовнішньоекономічної діяльності : підручник.; за заг. ред. В. Г. Козака. Ужгород : УНУ, 2013. 648 с.
3. Козак Ю. Г., Логвінова Н. С. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навчальний посібник за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. К.: Освіта України, 2012. 272 с.
4. Кузьмін О.Є, Мельник О.Г., Муқан О.В. Бюджетування зовнішньоекономічної діяльності організацій: навч. посібник. Львів: Видавництво «Растр-7», 2011. 338 с.
5. Міжнародна торгівля: підручник. / За ред. Ю.Г. Козака. Київ-Катовіце Краков: ЦУЛ, 2015. 272 с.
6. Руда Т.В., Барабаш О.В. Особливості нормативно-правового регулювання діяльності «сухих портів». Development Service Industry Management, (3), 213–217. [https://doi.org/10.31891/dsim-2023-3\(32\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2023-3(32))
7. Руда Т.В. Особливості застосування процедури спільного транзиту в контексті норм міжнародного законодавства. Інноваційна економіка. 2022. № 1. С.163-168. <http://inneco.org/index.php/inneco.ua/article/view/905>
8. Руда Т.В., Дзюргалюк У.О. Передумови запровадження процедури спільного транзиту в Україні. Інноваційна економіка. 2022. № 4 (92). С.34-39. <http://inneco.org/index.php/inneco.ua/article/view/972/1052>
9. Руда Т.В. Міжнародний досвід застосування процедури спільного транзиту. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: «Економічні науки» №6 Том 2, 2022. С. 45-49 <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/?p=15514>
10. Руда Т.В., Капітанець С.В. Удосконалення підходів у використанні системи управління ризиками у сфері пост-митного контролю. Сталий розвиток економіки. 2024. (1(48)). С. 351-359. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-48-48>

11. Руда, Т., Корчака, С., Неліпович, О. (2024). Особливості практичного застосування системи управління ризиками для прийняття рішень щодо проведення пост-митного контролю. *Сталий розвиток економіки*. 2024. (3(50)). С.502-507. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-75>

12. Ruda Tetyana. Peculiarities of the common transit procedure and the prerequisites for its application, taking into account the norms of international legislation. Development of Ukraine's customs policy in the context of European integration: Scientific monograph Riga, Latvia. Baltija Publishing. 2023. pp. 203-222.

13. Румянцев А.П., Румянцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник, 2-е вид., перероб. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 296 с.

14. Муравська Л.І., Руда Т.В. Особливості здійснення експортно-імпортних операцій сільськогосподарської продукції в умовах воєнного стану. *Вісник Хмельницького національного університету*. Серія: «Економічні науки» № 6 Том 2, 2022. С.93-97 <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/?p=15496>

13 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Модульне середовище для навчання. URL: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=8370>.
2. Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/p1age_lib.php.
3. Репозитарій ХНУ. URL: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.
4. Офіційний сайт Верховної Ради України – www.rada.gov.ua.
5. Офіційний сайт Державного комітету статистики України – www.stat.gov.ua.
6. Economic Education and Research Consortium – www.eerc.ru.
7. Світова організація торгівлі (СОТ) та щорічне видання International Trade Statistics – www.wto.org
8. Організація об'єднаних націй (ООН) – www.un.org.
9. Конференція ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД) – www.unctad.org.
10. Міжнародний валютний фонд (МВФ) та видання МВФ The WorldEconomic Outlook – www.imf.org.
11. Інститут транснаціональних корпорацій – www.itnc.ru.
12. Фонд бюро економічного аналізу - www.beafind.org.
13. Центр міжнародної торгівлі – www.intracen.org.
14. Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕПС) – www.oecd.org
15. Міжнародна фінансова корпорація – www.ifc.org.
16. Група Світового банку та щорічне видання цієї групи – www.worldbank.org.
17. Багатостороннє агентство з інвестиційних гарантій – www.miga.org.
18. Міжнародна організація праці (МОП) – www.ilo.org.
19. Міжнародна продовольча та сільськогосподарська організація – www.fao.org.
20. Офіційний сайт Європейського Союзу (ЄС) – www.europa.eu.int.
21. Статистична служба Європейської комісії (Євростат) – www.europa.eu.int.
22. Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ) – www.efta.int